

Společenství obcí

Krajská setkání SMO ČR – 3-4/2024

Ing. Mgr. David Sláma
ředitel odboru strategického rozvoje a koordinace veřejné správy
Ministerstvo vnitra
david.slama@mvcv.cz

Strategické téma rozvoje veřejné správy

Reakce na zahraniční dobrou praxi

Doporučení NERV

Snaha překlenout silnou správní roztržitost a tím způsobenou ekonomickou a personální neefektivitou

Další schůdek k rozvoji meziobecní spolupráce

Obec

DSO

- Volné hranice.
- Jednoúčelová spolupráce.
- Stávající DSO se neruší

Společenství obcí

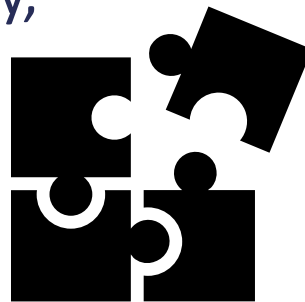
- Kvalifikovaná spolupráce.
- Územní pravidla.
- Spolupráce v oblasti veřejné správy.
- Platforma pro další kompetence na základě oborových zákonů.
- Sdílený úředník.

Proč vůbec řešit?

- 1. Do budoucna nová platforma/nástroj** pro výkon agend na základě **vybraných kompetencí určených oborovými zákony** (např. školství, sociální služby, odpady apod.).
- 2. Platforma/nástroj** sdílený výkon agend přenesené působnosti – zavedení tzv. **sdíleného úředníka**.
- 3. Nedostatečná kapacita malých obcí** (administrativní, personální, ...) – nutno sdílet.
- 4. Nedostatek financí** – možnost úspor z rozsahu a větší finanční efektivity při zajištění veřejných služeb i investic

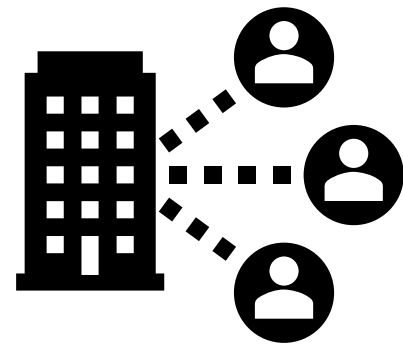
Kompetence společenství

- **Právní forma dobrovolného svazku obcí** – tedy všechny práva a povinnosti jako stávající DSO, možnost čerpat dotace pro DSO.
- Zajišťování **koordinace veřejných služeb** na území členských obcí a **strategického rozvoje** tohoto území.
- **Zpracovává strategii rozvoje společenství obcí**
- Mohou vytvářet (zakládat, zřizovat) další **právnícké osoby** (organizační složky, příspěvkové organizace, s.r.o., akciové společnosti, školské právnícké osoby).

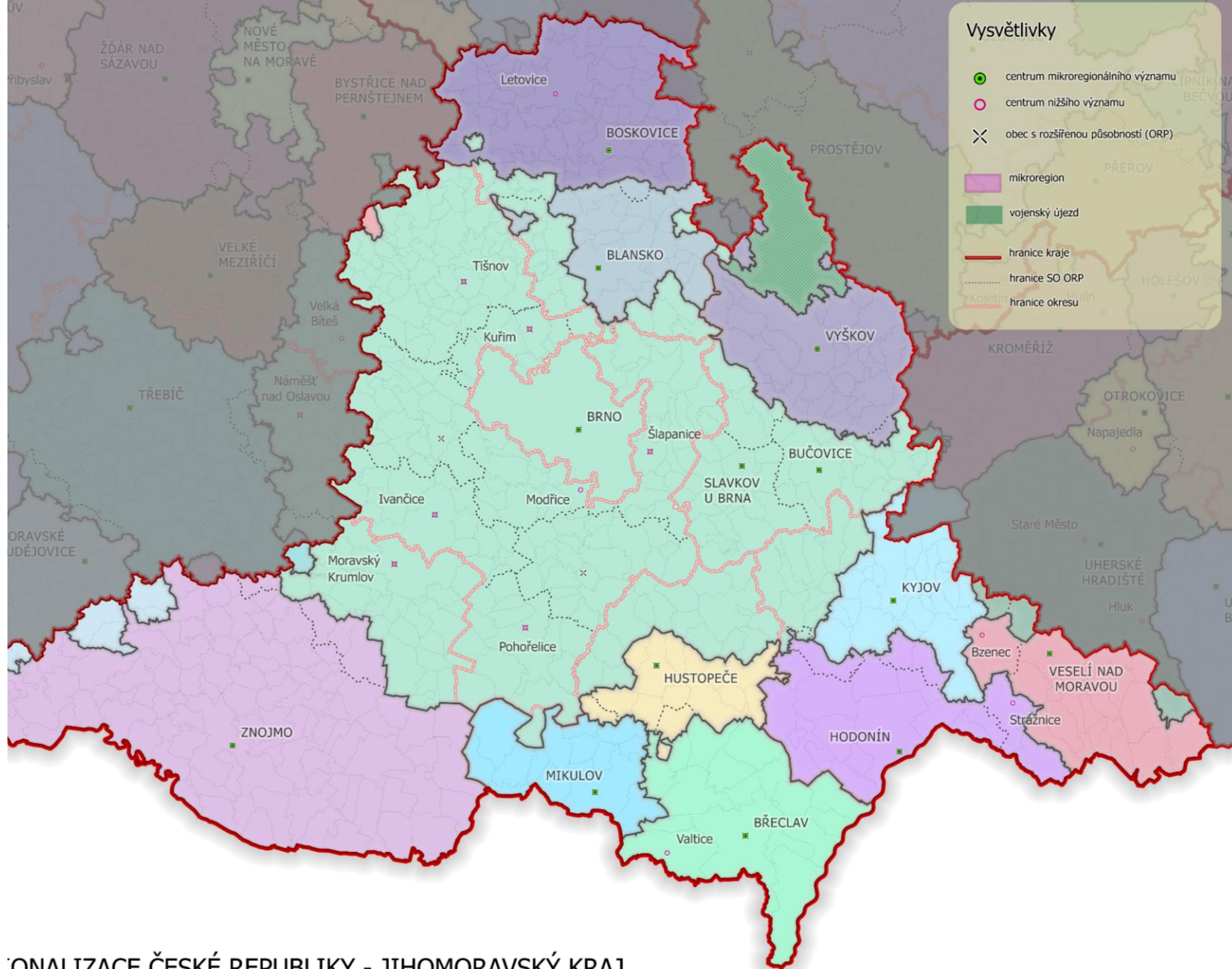
Proč ORP? Mikroregionální struktura

- Společenství obcí postaveno na hranicích ORP jako přirozené mikroregionální platformě a základu pro územněsprávní členění státu (zákon č. 50/2020 Sb.)
- **Mikroregiony jako funkční regiony**, kde obec III. typu představuje centrum pro služby i pracovní příležitosti
- **80 % obyvatel** obvodu ORP je alespoň jednou týdně v ORP městě, odehrává se zde naprostá většina denních aktivit obyvatelstva
- Hlavní garant výkonu státní správy v území

Ministerstvo vnitra může měnit hranice ORP, pokud k tomu existují objektivní důvody (preference vyjížděky) a je to poptáváno ze strany obcí.

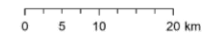

Vysvětlivky

- centrum mikroregionálního významu
- centrum nižšího významu
- ✕ obec s rozšířenou působností (ORP)
- mikroregion
- vojenský újezd
- hranice kraje
- hranice SO ORP
- hranice okresu

REGIONALIZACE ČESKÉ REPUBLIKY - JIHMORAVSKÝ KRAJ

Mapa sociálněekonomických mikroregionů vymezených na základě geolokačních dat mobilních operátorů
 z listopadu 2021 a jara 2022

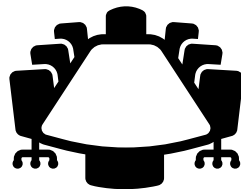

Územní pravidla pro Společenství

1. Postavení společenství obcí může nabýt svazek obcí, jehož členy
 - a) je **alespoň 15 obcí**, nebo
 - b) jsou alespoň **tři pětiny všech obcí ze správního obvodu** obce s rozšířenou působností, jestliže do tohoto správního obvodu náleží méně než 25 obcí.
2. Členy společenství obcí mohou být pouze **obce nacházející se ve stejném správním obvodu** obce s rozšířenou působností.
3. Obec může být **členem pouze jednoho** společenství obcí.
4. **Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, v němž se nachází**
 - a) nejvýše 40 obcí, může vzniknout jedno 1 společenství obcí,
 - b) 41 až 60 obcí, mohou vzniknout nejvýše 2 společenství obcí,
 - c) 61 až 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 3 společenství obcí a
 - d) více než 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 4 společenství obcí.

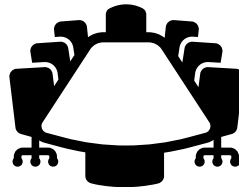

Kdo ve Společenství rozhoduje?...starostové

- **Nejvyšším orgánem společenství obcí je shromáždění starostů**
 - složené ze starostů členských obcí;
 - starostu obce zastupuje místostarosta obce, případně starostou určený zástupce z řad členů zastupitelstva obce.
- **V čele shromáždění starostů stojí předseda**, který je statutárním orgánem společenství obcí.

Kdo ve Společenství rozhoduje?...starostové

Shromáždění starostů je vyhrazeno

- a) **schvalovat strategii rozvoje společenství obcí,**
- b) **schvalovat rozpočet, střednědobý výhled rozpočtu, závěrečný účet společenství obcí a účetní závěrku,**
- c) **zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy společenství obcí,**
- d) **rozhodovat o přistoupení další obce či vyloučení stávající**
- e) **rozhodovat v záležitostech stanovených zvláštním právním předpisem.**
- f) **další kompetence, které určí stanovy**

Jak ke vzniku přistoupit?

Transformací stávajícího dobrovolného svazku obcí

(změna stanov, souhlas nejvyššího orgánu, naplnění zákonných podmínek)

X

Vznikem společenství obcí coby nové entity

(smlouva o vytvoření společenství obcí spolu se stanovami)

- Registračním subjektem je krajský úřad

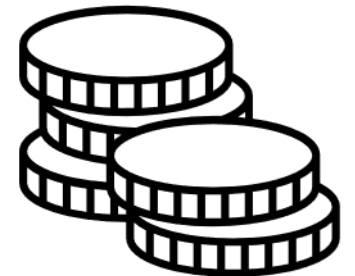
Výkon správních činností sdíleným úředníkem

- Správní činnosti (přenesená i samostatná působnost) může být vykonávána tzv. sdíleným úředníkem.
- Ve společenství obcí může působit **více sdílených úředníků**.
 - **různých kvalifikační požadavky** na výkon konkrétních agend (ZOZ).
 - organizaci práce řeší manažer Společenství
 - není-li určeno jinak, pozici zaměstnavatele vykonává předseda společenství, zaměstnavatelem je Společenství
- Lze aplikovat pro agendy základní působnosti obcí, vyjma volební agendy.
- Principy fungování nutno upravit stanovami nebo smlouvou (např. rozsah agend).
 - Dohoda se pro jednotlivé obce může lišit.
 - Nutnost schválit v zastupitelstvu obce i shromážděním starostů společenství.
 - Nutno upravit i financování (platba za výkon/převod části příspěvku na výkon státní správy).

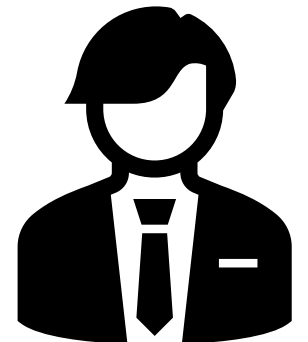
Sdílený úředník

- považován za úředníka obce a **platí pro něj obdobná pravidla a požadavky** (např. co se týká odbornosti a vzdělávání) **jako pro úředníky obcí.**
- povinen si prohlubovat kvalifikaci účastí na vstupním, průběžném vzdělávání a při přípravě a ověření zvláštní odborné způsobilosti.
- lze zaměstnat na **plný i na zkrácený úvazek.**
- **v odměňování je smluvní volnost** v mantinelech zákoníku práce, **tedy nepodléhá tabulkám.**

Rozhodování sdíleného úředníka

- Sdílený úředník je **oprávněnou úřední osobou dle § 14 správního řádu.**
- **Podnět k zahájení řízení** i doručování v průběhu řízení je **doručován dotčené obci.**
- Sdílený úředník zajišťuje **komplexní výkon správních činností, vede správní řízení včetně rozhodnutí**
- **Výkon správních činností** nicméně nadále dle zákona **zajišťuje obec**, Společenství není novou úrovní výkonu přenesené působnosti.
- Rozhodnutí tedy vydává sdílený úředník, jako úřední osoba, nicméně **koná tak jménem obce**, do jejíž působnosti rozhodnutí spadá.

Pro jaké kompetence obcí je vhodný?

Přestupky	Opatření obecné povahy/Naiřízení	Obec jako správní úřad	Složitější rozhodovací činnosti
Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví	Zákon č. 201/2012 Sb., o ovzduší – nízkoemisní zóny	Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích	Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích
Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými látkami	Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen	Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách	Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel (§ 12)
Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách	Zákon č. 166/1999 Sb., veterinární zákon	Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (zvláštní příjemce)	---
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	---	---	---
Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky	---	---	---
Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat	---	---	---
Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech	---	---	---

Příklad I – přestupková agenda

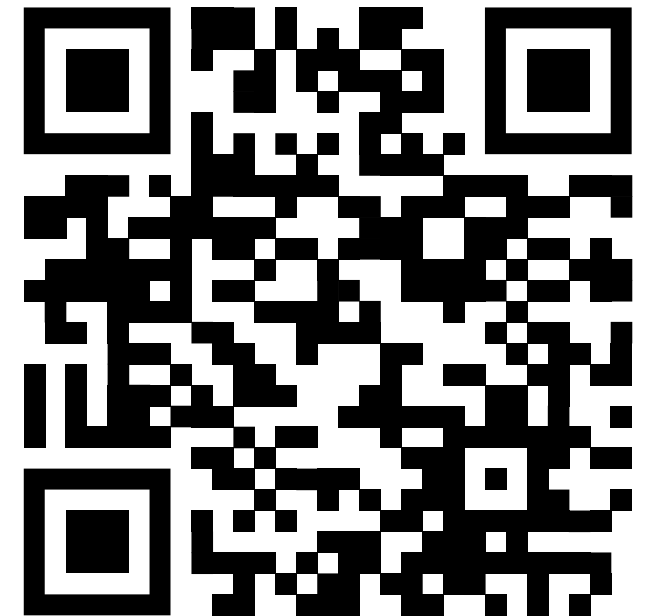
- **Typická agenda pro sdíleného úředníka společenství obcí**; jde o přestupky podle různých zákonů, může nahradit VPS
 - 1) **Úprava kompetence ve Stanovách společenství obcí**, resp. v dohodě mezi obcí a Společenstvím.
 - Doporučení MV: do stanov dejte obecnou charakteristiku, do dohody konkretizace.
 - **Financování: cca. 20 %** výše příspěvku na výkon státní správy obce I. typu je na výkon přestupkové agendy, sankce z vymožených pokut **lze převést** na s.o., ale primárně příjmem obce.
 - 2) Sdílený úředník musí mít **odbornou způsobilost pro výkon přestupků** (zkouška, vzdělání nebo délka odborné praxe),
 - 3) V případě osobního jednání se stranami, se jedná ve správním obvodu obce, kde byl přestupek spáchán – povinná místní příslušnost,
 - 4) Sdílený úředník vyhotoví rozhodnutí,
 - 5) Sdílený úředník může rozhodnutí i vypravit a odeslat, pokud se tak se členskou obcí dohodne. V této souvislosti může disponovat razítkem, přístupem do spisové služby či přístupem do datové schránky. **Rozhodnutí nevydává společenství obcí, ale konkrétní obec!!!**
 - 6) Případné odvolání řeší KÚ.

Příklad II - silniční správní úřad

- Jak postupovat?
 - 1) **Úprava kompetence ve Stanovách společenství obcí**, resp. v dohodě mezi obcí a Společenstvím.
 - Doporučení MV: do stanov dejte obecnou charakteristiku, do dohody konkretizace.
 - **Financování: cca. 10 %** výše příspěvku na výkon státní správy obce I. typu je na výkon SSÚ, sankce z vymožených pokut a správní poplatky **lze převést** na s.o., ale primárně příjmem obce.
 - 2) Sdílený úředník musí mít **odbornou způsobilost pro výkon SSÚ** (nutná ZOZ),
 - 3) Relativně rozsáhlá agenda, např. umístění a odstranění pevných překážek, zvláštní užívání místní komunikace, státní dozor.
 - 4) Příprava a vyhotovení rozhodnutí v kanceláři Společenství (home office apod.)
 - 5) Sdílený úředník může rozhodnutí i vypravit a odeslat, pokud se tak se členskou obcí dohodne. V této souvislosti může disponovat razítkem, přístupem do spisové služby či přístupem do datové schránky. **Rozhodnutí nevydává společenství obcí, ale konkrétní obec!!!**
 - 6) Případné odvolání řeší KÚ.

Co se se společenstvím chystá dál?

- Aktuálně probíhá meziresortní diskuse o vhodných kompetencích Společenství
- Nutnost připravit legislativní změny
 - sdílení pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci
 - možnost zřizování obecní/svazkové policie?
 - dětské skupiny?
 - sociální práce a sociální služby?
- Co byste uvítali dalšího?
 - Dejte tip ...

Podpora ze strany MV

- Speciální webové stránky: www.spolecenstviobci.cz
- Vzorové stanovy,
- Metodický postup vzniku společenství obcí,
- Metodika činnosti společenství obcí (pracovně právní a organizační hlediska činnosti sdíleného úředníka),
- Vzorová struktura plánovacího dokumentu společenství obcí (v přípravě),
- Metodika postupu krajského úřadu při zápisu společenství obcí do rejstříku.

Pojďte s námi do toho.